

Criza crizei din cercetarea științifică românească (The crisis of crisis of the roumanian scientific research)

PETRE T. FRANGOPOL

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizica Nucleară "Horia Hulubei", str. Reactorului nr.30, C. P. MG-6, 077125, Măgurele-Ilfov, România

---

Some remarks regarding the history of the *Elaboration of the roumanian national strategy in the domains of research, technological development and innovation for the period 2014-2020* are presented, particularly for the basic research, which was excluded from the initially project. The principal financial support was oriented only for the *innovation*.

Keywords : Roumanian basic research, Science policy

Lăudabilă inițiativa Fundației pentru Știință și Artă a Academiei Române de a organiza a doua parte a dezbaterii cu tema *Cercetarea fundamentală în vremuri de criză*, în ziua de 3 decembrie 2014. Prima parte a acestei dezbateri a avut loc pe 21 martie 2014.

Revista de Politica Științei și Scientometrie (RPSS) a organizat pe data de 4 decembrie 2013, la Universitatea din București, masa rotundă cu titlul *Universitățile și Cercetarea din România încotro?* [1,2]. O parte din lucrările prezentate la această *masă rotundă* au fost publicate în primele trei numere ale revistei din 2014. Acestea pot fi accesate online la adresa <http://rpss.inoe.ro>. Masa rotundă a propus crearea unui *Grup de analiză, atitudine și acțiune în politica științei din România (G3A)* sub forma unui *Think Tank*, pe lângă redacția *Revistei de Politica Științei și Scientometrie*, cu rol de monitorizare, evaluare și contribuitor activ pentru politicile în domeniu. Acest grup își propune să facă analize și să ia atitudine publică pe teme de politica științei și educației, eventual să sesizeze lumea academică întâi și apoi societatea în general, despre derapajele care ar putea aduce prejudicii politicii științei în România. Acest Grup G3A va publica anual, începând cu luna decembrie 2014, un Raport sintetic asupra stării cercetării și învățământului superior din România cu sugestii referitoare la potențiale politici în domeniu (v. primul articol din acest cuprins al revistei).

Interesant de remarcat că, în ianuarie 2013, a început lansarea, după o licitație, a proiectului *Elaborarea strategiei naționale în domeniul cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării pentru perioada 2014-2020*. Cercetătorii români au fost martorii unei decizii greu de înțeles, când

responsabilii proiectului au uitat, inițial, ca să nu spunem că au exclus, cercetarea din proiect. Accentul principal se punea pe Inovare.

Ulterior, datorită intervenției simultane a directorilor de mari Institute Naționale de Cercetare Dezvoltare (INCD) și a Academiei Române, o Comisie pentru Cercetarea Fundamentală, lucrând în vara lui 2013, a reparat această *"uituceală"* și Cercetarea Fundamentală a redevenit una din priorități. Un rol important în aceste eforturi a revenit coordonatorilor Comisiei, Profesorul Livius Trache, directorul științific al Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică Nucleară „Horia Hulubei” (IFIN-HH) de la Măgurele-București și acad. Ionel-Valentin Vlad, pe atunci vicepreședinte al Academiei Române, azi președintele ei. Dr. Ing. Dumitru-Dorin Prunariu, primul cosmonaut român, Membru de Onoare al Academiei Române, a moderat scrierea unei solide Viziuni de Cercetare-Dezvoltare-Inovare (CDI) 2020, în mai 2013. *Îmi pare rău că nu-i văd invitați aici la această dezbatere!* De menționat că parte din *"consorțiul"* câștigător al licitației proiectului: IFIN-HH, IFA și Academia Română, ca și membrii Comisiei pentru Cercetarea Fundamentală, nu au fost nici măcar informați despre înaintarea documentului final al proiectului, în noiembrie 2013. După peste 10 luni, un text substanțial revizuit în cadrul Ministerului Educației Naționale, cu contribuții substanțiale de la INCD și Academie, a fost recent (luna octombrie 2014!) aprobat ca HG 929/21.10.2014 (și publicat în Monitorul Oficial nr. 785 din 28 octombrie 2014), cu privire la Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020 și care ar trebui să guverneze activitățile în acești șapte ani.

Nu intru în detalii, care sunt tratate, așa cum am amintit, în articole deja publicate în *Revista de Politica Științei și Scientometrie*.

Trebuie să subliniez că la noi în țară, după 1989, s-a demonstrat de către factorii de decizie că, uneori, aceștia nu înțeleg adecvat ce este știința, ce înseamnă cercetarea fundamentală și dezvoltarea învățământului, deci a educației. Acestea evidențiază, generează și cultivă inteligența și creativitatea, care sunt cei mai importanți vectori de dezvoltare a resursei umane. Acești vectori nu se cumpără, se creează greu și constituie tezaurul național strategic al unei națiuni.

În acest context al situației interne din țara noastră, merită amintit, oamenilor politici de la noi și nu numai al lor, comunicatul de presă al Ministerului Afacerilor Externe al Israelului din 15 ianuarie 2014, cu prilejul admiterii Israelului ca membru plin al CERN-Geneva: *Israelul creează mai mult de 1% din cunoașterea științifică din lume, populația sa fiind 1/1000 din populația globului, știința și tehnologia trebuie să fie folosită pentru prosperitatea națiunii, a creșterii economiei și să salveze vieți omenești.*"

Guvernul SUA afirmă că peste 50% din progresul social și economic al Statelor Unite de după războiul al doilea mondial din secolul trecut, se datorează direct științei și se întreabă serios dacă 3% din PIB-ul acordat cercetării nu este prea puțin!

Având în vedere introducerea de mai înainte, îmi iau libertatea să subliniez pentru această dezbatere câteva idei care ar putea fi detaliate:

1. Nu există la noi în țară numai o *criză financiară*, CRONICĂ, pentru finanțarea cercetării, de 25 de ani, non stop, România fiind ultima/penultima țară din UE ca % alocat din PIB cercetării, ci *EXISTĂ ȘI* o

criză a conducerii, o criză de moralitate în conducerea cercetării și educației, așa cum există în întreaga societate.

2. *Nimic nu se va schimba. Totul trebuie schimbat de noi. Dacă nu ne implicăm și numai discutăm, nu vom realiza nimic. De aceea, trebuie să fim atenți ca instituțiile cheie din mediul academic să fie populate de oameni care reprezintă profilul standardelor pe care dorim să le atingem.*

3. *NOI, la RPSS, de aceea am făcut Think Tank-ul de care am amintit, pentru a cere răspunsuri punctuale la problemele ridicate de noi, public.*

4. *Oglindind, de altfel, întreaga societate, cercetarea românească a mers înainte, ÎN POFIDA CONDUCERII, NU DATORITĂ CONDUCERII ei.*

Bibliografie

- [1] Daniel David, Petre T. Frangopol, *Masă rotundă organizată de Revista de Politica Științei și Scientometrie – Serie Nouă, la Universitatea din București în 4 decembrie 2013*, Revista de Politica Științei și Scientometrie – Serie Nouă, **3**, no.1, 1-4 (2014).
- [2] Livius Trache, *Strategia de cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare a României, încotro ?* Revista de Politica Științei și Scientometrie – Serie Nouă, **3**, no.1, 5-21(2014).

Autor corespondent: pfrangopol@clicknet.ro